

GRONINGEN: DE VULKAAN DIE OP UITBARSTEN STAAT

CRISISAANPAK NOODZAAK WAAR POLDERAANPAK FAALT

Met verbijstering volgen veel Nederlanders de aanpak van de aardbevingsproblematiek in Groningen. Een al jaren slepende kwestie met duizenden gedupeerden en vele tientallen miljoenen euro's schade. Het geploeter van voormalig minister Kamp en de aardbevingencommissaris Alders heeft de Groningers niet geholpen. Het bracht slechts hoop op schadevergoeding en leidde tot juridische strijd en veel ergernis. Minister Wiebes die in het vorige kabinet mede verantwoordelijk was voor het falende regeringsbeleid inzake Groningen probeert er nu wat van te maken. Maar zijn aanpak met een 'schadeprotocol' stemt weinigen hoopvol. Hoe is het toch mogelijk dat we deze tragedie aanschouwen, dat de Nationale Ombudsman en de Kamerleden geschokt zijn en dat het maar niet mogelijk is adequate hulp te bieden aan de slachtoffers. Slechts Freek de Jonge is het gelukt de Groningers immaterieel te steunen en een gezicht te geven in de landelijke media.

Deze week verscheen de voorzitter raad van bestuur UMCG, dhr. Jos Aartsen in het nieuws, omdat ook zijn ziekenhuis getroffen was door een recente aardbeving. Hij stelde onomwonden vast dat er geen sprake is van een economisch probleem maar van een veiligheidsprobleem. **Deze uitspraak is precies de kern waar het om draait!** De aardbevingsproblematiek had gezien de omstandigheden en impact allang als een crisis (sluimerende ramp) moeten worden aangemerkt. Een crisis creëert urgentie en doorzettingsmacht, de belangen van de getroffensten staan centraal en het biedt de mogelijkheid noodwetgeving en noodfondsen te activeren. Vele malen slagvaardiger dan uitzichtloos door blijven polderen. Wat had er dan moeten gebeuren?

In de eerste plaats had de Veiligheidsregio Groningen de regie naar zich toe moeten trekken. Het veiligheidsbestuur had via publiek-private samenwerking en de inzet van operationele diensten waaronder defensie, vroegtijdig veel problemen voor de Groningers kunnen oplossen. Met alle partijen aan de crisistafel had de Veiligheidsregio krachtiger kunnen optreden dan de afzonderlijke gemeenten en de Commissaris van de Koning via stroperige overlegstructuren. De Veiligheidsregio is per slot van rekening toch aan zet wanneer er sprake is van een regionale ramp of crisis!? Anders kun je net zo goed de deuren sluiten.

Op nationaal niveau had men de aardbevingen ook als crisissituatie moeten bestempelen. Dat betekent dat het Groningendossier geen verantwoordelijkheid is voor Minister Wiebes van Economische Zaken, maar voor zijn collega Minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid. Bij grootschalige crises wordt normaliter een ministerieel comité crisisbeheersing geactiveerd, dat onder zijn leiding in samenspraak met alle betrokken departementen en de NAM de crisis had moeten oplossen. Dat sorteert meer effect dan af en toe een kwartiertje aandacht op een overvolle agenda van de Ministerraad. Ook de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV) had zich meer mogen concentreren op Groningen. Zijn portefeuille is namelijk breder dan terrorisme en cybercrime.

Groningen laat duidelijk zien dat we in Nederland op het terrein van moderne crisisbeheersing nog veel moeten leren. In de media mistte ik de deskundigen die deze crisis beter hadden kunnen duiden. Blijkbaar waren de analyses rond de 'slag bij Dokkum' en de bloembakken in de Kalverstraat belangrijker thema's. Ook de Onderzoeksraad voor Veiligheid laat niet van zich horen, daar waar een diepgaand onderzoek naar een falend crisismanagement gerechtvaardigd lijkt. De oproep tot een parlementaire enquête zal niet lang op zich laten wachten.

Een markant gezegde is: *“een ramp op zijn tijd geeft richting aan het beleid.* Het zou toch schokkend zijn dat bij een volgende catastrofale aardbeving Jos Aartsen weer in het nieuws verschijnt met de mededeling dat het UMCG volledig is ingestort met 1400 dodelijke slachtoffers tot gevolg. Laten we niet op deze dramatische wake-up call wachten, maar nu reeds leren van de falende crisisaanpak in Groningen. Het aloude ‘Thomas Theorema’ doet hier van zich spreken. Dat betekent dat als je vindt dat iets een crisis is, je er ook naar moet handelen en de daarbij passende structuren, verantwoordelijkheden en bevoegdheden moet hanteren. Dat had veel leed kunnen besparen en had niet geleid tot de onoverbrugbare vertrouwensbreuk tussen de Groningers en de overheid.
Kortom: polderen als het kan, maar crisismanagement als het moet!

Gert-Jan Ludden
SVDC advies in crisisbeheersing
gludden@svdc.nl